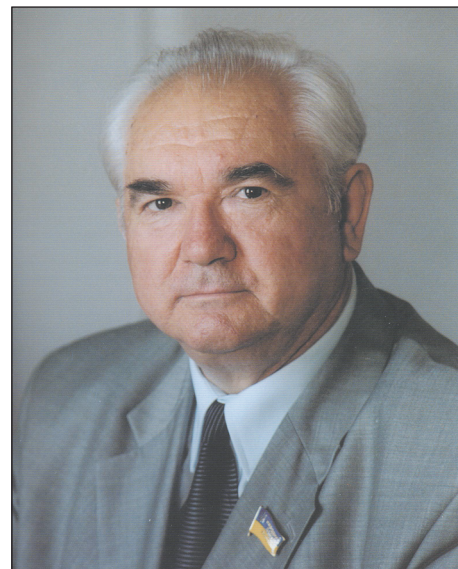

Олег Білорус — учений, дипломат, політик

До 75-річчя від дня народження

Людина, яка органічно поєднує світ науки, дипломатії та політики. Ця людина — академік НАН України, перший Надзвичайний і Повноважний Посол України в США, співзасновник партії ВО "Батьківщина" та громадський діяч **Білорус Олег Григорович**.

Чомусь в академічному середовищі ми, представники різних напрямів науки, не часто відверто спілкуємося, обговорюємо загальнонаукові та загальнонаціональні проблеми, прагнучи при цьому досягнути консенсусу чи просто заглянути за обрій сьогодення. Не є винятком із цієї традиції й моя сьогоднішня розповідь про академіка **Олега Білоруса** з нагоди його ювілею.

Я багато чув і читав про ювіляра. Але тільки непередбачений випадок надав мені можливість декілька днів неформально поспілкуватися з ним та особисто пересвідчитися в тому, що "як наукова й політична постать О.Г. Білорус — це воістину *"self made man"* (людина, яка створила себе сама)".

У непростих умовах другої половини ХХ ст. та початку ХХІ ст. **О.Г. Білорус** досягнув значних успіхів у багатьох, дуже різних, але надзвичайно важливих напрямках людської діяльності: в науці, дипломатії, політиці та в державному будівництві, залишаючись за будь-яких обставин щирою, доступною та доброзичливою людиною.

Коротка біографічна довідка

О.Г. Білорус народився в селянській родині в с. Червона Фастівського району Київської області. Освіта вища, 1960 р. закінчив Київський інститут народного господарства, факультет економіки та управління промисловістю за спеціальністю "інженер-економіст". Кандидатська дисертація "Проблеми комбінування виробництва в промисловості" (1966), докторська дисертація "Проблеми економіки і організації об'єднань та комплексів (питання теорії та методології)" (1980).

Від 1960 до 1962 р. — інженер-економіст, заступник начальника, начальник планово-економічного відділу НВО ім. Т. Г. Шевченка (м. Харків). Від 1962 до 1966 р. — старший науковий співробітник, аспірант кафедри економіки промисловості, від 1966 до 1970 р. — асистент,

старший науковий працівник, старший викладач, доцент, заступник декана, декан, проректор, перший проректор Київського інституту народного господарства. В 1964—1965 рр. — наукове стажування у Белградському університеті (Югославія), у 1974—1975 рр. — у Гарвардському й Колумбійському університетах (США). У 1979—1986 рр. — директор Департаменту промисловості, науки і техніки секретаріату ЕЕК ООН, м. Женева. У 1986—1989 рр. — заступник директора Інституту економіки Держплану УРСР, у 1989—1990 рр. — заступник директора Інституту економіки НАН України. У 1989—1992 рр. — генеральний директор (засновник) Міжнародного інституту менеджменту, м. Київ, у 1990—1992 рр. — директор (засновник) Інституту світової економіки і міжнародних відносин НАН наук України. Від 01.1992 р. до 11.1994 р. Олег Григорович Білорус — Надзвичайний і Повноважний Посол України в США. Від 1995 р. він очолює відділ глобалістики, геополітики та геоекономіки Інституту світової економіки і міжнародних відносин НАН України (за сумісництвом).

Президент Міжнародної асоціації "Україна — Римський клуб". Обраний Президентом Міжнародного інституту глобалістики. Голова постійної делегації Верховної Ради України при ОБСЄ.

Автор, співавтор понад 500 наукових праць, зокрема 32 індивідуальних і колективних монографій, підручників.

Заслужений діяч науки і техніки України, заслужений працівник вищої школи СРСР, лауреат премій ім. О. Шліхтера НАН України, ім. М. Птухи НАН України. Нагороджений Почесною грамотою Верховної Ради України та орденом Ярослава Мудрого. Має вищий дипломатичний ранг "Надзвичайний і Повноважний Посол України". Володіє англійською, французькою, сербською, хорватською, польською, німецькою та іншими мовами.

Про **О.Г. Білоруса** написано багато нарисів, статей та інтерв'ю (позитивних і не дуже) людьми різних позицій та орієнтацій із колишньої радянської та сучасної "незалежноукраїнської" номенклатури.

Але найбільший інтерес викликають спроби об'єктивної оцінки фігури та діяльності цієї унікальної людини, які були зібрані в книзі, присвяченій 70-літньому ювілею вченого. Це унікальне видання, в підготовці якого взяли участь відомі особистості України й світу. Дозволю собі навести роздуми О.Г. Білоруса щодо відзначення ювілеїв.

Замість традиційної самосповіді на ювілейну тему

(з книги "Перший Амбасадор України О.Г. Білорус.
Учений, дипломат, політик." —
К.: Університет "Україна", 2009. — 279 с., стор. 19—20).

Ювілеї приходять неминуче з роками як закон природи. У своєму житті я, здається, бачив немало, але практично не бачив людей, які люблять свої ювілеї, тим більше, якщо це вже не 20, 30, 40 і 50 років, а набагато більше. Я знаю одного колегу, який в ювілеї свої втікає з міста, кудись їде, чи йде у відпустку, щоб ніхто не говорив йому про його вік ... З іншого боку, якщо людина любить свої ювілеї, то таке враження, що або їй більше нема чого любити, або її ніхто не любить ... Я бачу сенс ювілейного дня лише в тому, щоб на якусь мить зупинитись у життєвій гонитві, подивитися назад на прожиті роки і зосередитися на тому, що треба зробити зараз і, особливо, у майбутньому, щоби дати новий поштовх виконанню програми свого життя.

Очевидно, що підводити підсумки мені ще дуже рано, бо програма мого життя ще далеко не повністю виконана. Я дуже вдячний Богові та батькам, які дали мені можливість народитися в Україні — найкращій країні в світі! Прожити левову частину життя в драматичному й трагічному ХХ-му столітті, дуже нелегке, але сповнене високим людським сенсом життя. Перейти через перші карколомні трансформації ХХІ століття — це унікальна можливість.

Кожен повинен мати плани і цілі життя та вперто і самовіддано їх виконувати. Відповідати перед Богом, собою і людьми за те, що корисного зробив для своєї сім'ї і країни. Не святкувати ювілеї, бо це не свято. Не зупинятися в саморозвитку ні на один день, бо життя — це їзда на велосипеді. Поки крутиш педаль — їдеш, перестав крутити — упав. Не чекати ні милості, ні меду від життя і бути готовим приймати його таким, як воно є. Як казав великий **П. Негош**, "чашу меду ще ніхто не випив, щоб не сьорбнути при цьому чашу жовчі"...

Життя — це вічна боротьба зі собою, з обставинами, з труднощами, з невдачами. Це компроміс із собою та іншими. Життя — це конкуренція, змагання людей в їхньому прагненні досягнути чогось більшого, кращого, мудрішого. Це прагнення до ідеалу, який завжди залишається недосяжним. Це жертва, коли те, що називається щастям і любов'ю, раптом стає частиною минулого без надії повернутися знов. Дуже часто це втрата віри в себе, у свої необмежені нічим можливості творення самого себе і діла рук, серця й розуму свого.

Але є в ювілейному дні одна містична властивість. У цей день людина здатна сказати собі: Бог дав мені унікальний шанс і чудо пройти дорогою життя. І дав мені стільки важливих і захопливих завдань, що я ще й половини їх не виконав. І тому треба йти вперед, треба "перти плуга" на своєму життєвому полі і не зупинятися. Щастя рухатися вперед, бачити нові і

нові сторінки життя, зберігати дитячу цікавість до всього, відкривати нові світи й дороги. А оцінювати себе чи якісь завжди відносні та умовні людські досягнення — це не справа ювіляра. Я вдячний друзям і шановним опонентам та критикам, які беруть на себе весь тягар інвентаризації та оцінки моїх так званих досягнень, яких відносно людини завжди мало, скільки б їх не було. З приходом ХХІ ст. серйозні люди цілком по-новому почали ставитись і до нагору, і до звань, і до посад. Найвища нагорода людині, як богоподібній істоті, — це можливість творити, відкривати нове те, що якимись крупинками залишається для інших, і нинішніх, і прийдешніх людей. А все інше — суєта суєт.

Тому треба прагнути до великого і вічного. Як казав **Олесь Гончар**, завжди думати про головне — про Україну, її долю, її народ...

У ювілейний день утверджується віра в те, що робити людям добро — це добре. І що треба завжди залишатися з людьми і з кожною людиною, бо всі ми — діти великої людської сім'ї. Людська солідарність — це і моє кредо віри.

У намічених планах мого життя є ще багато найважливіших завдань. Треба написати велику "людську" книгу про опалену, але неопалиму купину — Україну ХХ століття. Про цей зелений тихий рай, який через злу людську волю став пеклом і братською могилою для мільйонів людей. Вірю, що безпощадна сила правди може об'єднати нині сущих людей заради майбутнього. Вірю, бо безглуздо не вірити в людську солідарність, духовність, добротворення і прогрес. Захищав, захищаю і буду захищати національні інтереси українського народу.

Вірю в майбутнє України, великої європейської держави!

Я не можу оцінювати наукові доробки ювіляра з теорії й політичної економії глобалізму та концепції глобального сталого розвитку. Тому просив О.Г. Білоруса підготувати спеціальну статтю на цю тему для "Світогляду". Чекатимемо...

На закінчення, вітаючи **Олега Григоровича Білоруса** з 75-річчям від дня народження та бажаючи йому довгих років здорового й творчого життя в ім'я розвитку України, наводимо окремі думки з привітання ювілярові від **Ю.В. Тимошенко** з нагоди його тодішнього 70-річчя: "Є рідкісні люди, на яких час і плин життя не діють. Вони виконують якусь особливу місію свого життя, і їхні зусилля спрямовані на багато років уперед, на перспективу. Вони, як правило, набагато випереджають свій час і своє покоління. Такі люди є діячами, стратегами й передвісниками. Їх не цікавлять суєтні принади й примари життя, бо вони присвячують себе високим ідеалам. Вони мають особливу програму цілого життя і, не звертаючи з дороги, вперто й наполегливо виконують її за будь-яких умов. Ї досягають своєї мети". ■

Ярослав Яцків
академік НАН України